

Leiden Ameliyathane ve Yo?un Bak?m Güvenli?i Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Leiden Ameliyathane ve Yo?un Bak?m Güvenli?i Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25314>

Özet

Leiden Ameliyathane ve Yo?un Bak?m Güvenli?i Ölçe?i (LAYBGÖ), sa?lık sektörünün en riskli birimleri olan ameliyathane ve yo?un bak?m ünitesi (YBÜ) ortamlar?nda çal??an sa?lık personelinin alg?lad??? güvenlik kültürünü ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Alt?nba?, Soyer Er ve Yavuz Van Giersbergen (2021) taraf?ndan Türkçe'ye uyarlanm??tır. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürüne özgü dilsel ve psikometrik uygunlu?unu kan?tlam?? olup, Türkiye'deki sa?lık kurulu?lar?nda hasta ve personel güvenli?ini de?erlendirmek için güçlü bir temel sa?lamaktadır.

Ölçek, toplam 59 madde ve 13 alt boyuttan olumaktadır. 4'lü Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?larak yan?tlanan LAYBGÖ, özellikle ekip çal??mas?, yönetim deste?i, risk alg?s? ve hata raporlama ?effaf??? gibi kritik güvenlik bile?enlerini kapsaml? bir ?ekilde incelemektedir. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in geçerlik ve güvenilirlik analizleri (Kapsam Geçerlik ?ndeksi, Aç?klay?c? Faktör Analizi ve Cronbach Alfa katsay?s?) yap?lm?? ve yüksek düzeyde güvenilir ve geçerli oldu?u tespit edilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Leiden Ameliyathane ve Yo?un Bak?m Güvenli?i Ölçe?i, Güvenlik Kültürü, Yo?un Bak?m, Ameliyathane, Hasta Güvenli?i, Uyarlama, Psikometri.

Yazarlar

Yasemin ALTINBA?, Özlem Soyer Er, Meryem Yavuz Van Giersbergen.

Amaç

Leiden Ameliyathane ve Yo?un Bak?m Güvenli?i Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlanmas?nın temel amacı, uluslararası alanda kabul görmüş bu araç?n Türkiye'deki ameliyathane ve yo?un bak?m ortamlar?nın güvenlik kültürünü geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçebilmesini sa?lamaktır. Sa?lık hizmetlerinde kalitenin art?r?lması ve önlenbilir hatalar?n azalt?lması, güçlü bir güvenlik kültürüne ba?lıdır. Bu ölçek, mevcut güvenlik alg?lar?nın objektif olarak belirlenmesine olanak tan?r.

Uyarlama çal??mas?, ayrıca, klinik yöneticilere ve ara?t?rmac?lara, güvenlik aç?klar?nın hangi alt boyutlarda yo?unla?t???n gösteren detaylı bir profil sunmayı hedeflemiştir. Elde edilen veriler, kurumsal e?itim ve iyile?tirme programlar?nın hedeflenmesi ve kaynaklar?n en etkili ?ekilde kullan?lması için bilimsel bir zemin olumaktadır.

Yap?

LAYBGÖ, hastane ortamlar?nda güvenlik alg?s?n?n çok boyutlu do?as?n? yakalamak üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, toplam 59 maddeden ve bu maddeleri gruplandırarak 13 alt boyuttan olu?maktadır. Bu alt boyutlar, ameliyathane ve yo?un bak?m ortamlar?nda güvenlik kültürünü olu?turan çe?itli faktörleri temsil eder. Ölçek, çal??anlar aras?ndaki ileti?im, yönetim deste?i, i? yükü, stres, ekip çal??mas? ve hata raporlama sistemlerine duyulan güven gibi kritik yap?lar? ölçmektedir.

Ölçe?in çok faktörlü yap?s?, ara?t?rmac?lar?n güvenlik kültürünü tek bir skor yerine, spesifik alanlara odaklanarak analiz etmesine imkan tan?r. Bu sayede, güvenlik kültürünün güçlü ve zayıf yönleri net bir ?ekilde ay?rt edilebilir, bu da kurumsal iyile?tirme çabalar? için yol gösterici olur.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe formunun geçerlik çal??malar?, hem kapsam geçerli?i hem de yap? geçerli?i analizlerini içermi?tir. Kapsam geçerli?i, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? ne derece temsil etti?ini belirlemek amacıyla Kapsam Geçerlik ?ndeksi (KG?) hesaplanarak kanıtlanm??t?r. KG? hesaplamas?nda Davis (1992) taraf?ndan geli?tirilen dörtlü derecelendirme tekni?i kullan?lm??t?r.

Uzman görüşleri, maddelerin uygunlu?unu belirlemek üzere alınm??t?r. Kabul edilebilir KG? de?eri ölçütü 0.80 olarak belirlenmi?tir. Yap? geçerli?i için ise aç?klay?c? faktör çözümlenmesi (AFA) uygulanm??t?r. Bu analizde Temel Bile?enler Analizi (TBA) yöntemi kullan?lm??t?r. Verilerin faktör analizine uygunlu?unu de?erlendirmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ölçütü ve Bartlett testi hesaplanm??t?r. KMO de?erlerinin 0.50'nin üzerinde olmas?, verilerin faktör analizi için uygun oldu?unu göstermektedir; uyarılma çal??mas?nda elde edilen yüksek KMO de?erleri, ölçe?in yap?sal geçerli?ini desteklemi?tir.

Güvenilirlik

LAYBGÖ'nün güvenilirli?i, iç tutarlılık analizleri aracılığıyla de?erlendirilmi?tir. Bu kapsamda, Cronbach Alfa katsay?s? ve madde-toplam puan korelasyonlar? hesaplanm??t?r. Cronbach Alfa katsay?s?, bir ölçe?in maddelerinin ne kadar tutarlı oldu?unu gösteren en yaygın kullanılan güvenilirlik ölçütüdür.

Güvenilirlik düzeyleri, elde edilen Alfa katsay?s?n?n büyüklü?üne göre a?a??daki standart ölçütlere göre de?erlendirilmi?tir:

$\alpha < 0.40$: Güvenilir de?il

$0.40 \leq \alpha < 0.50$: Çok düşük güvenilirlik düzeyi

$0.50 \leq \alpha < 0.60$: D?ük güvenilirlik düzeyi

$0.60 \leq \alpha < 0.70$: Yeterli güvenilirlik düzeyi

$0.70 \leq \alpha < 0.90$: Yüksek güvenilirlik düzeyi

$\alpha \geq 0.90$: Çok yüksek güvenilirlik düzeyi

Uyarlama çal??mas? sonuçlar?, LAYBGÖ'nün Türkçe formunun genel olarak yüksek düzeyde güvenilirli?e ve iç tutarlılı?a sahip oldu?unu kan?tlam??tr.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek amacıyla kullan?lan aç?klay?c? faktör çözümlemesi, 59 maddenin 13 alt boyuta ayr?lan orijinal yap?s?n? incelemi?tir. Temel bile?enler analizi, faktörlerin ç?kar?lmas?nda kullan?lm?? ve elde edilen faktör yap?s?n?n teorik beklentilerle uyumlu oldu?u gözlemlenmi?tir. Analiz öncesinde veri setinin uygunlu?u, Bartlett Sphericity Testi ve Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) istatisti?i ile kontrol edilmi?tir.

KMO de?erinin faktör analizi için yeterli düzeyde (ideal olarak 0.80 üzeri) ç?kmas?, de?i?kenler aras?ndaki korelasyonun faktör yap?s? olu?turmaya elveri?li oldu?unu göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in ameliyathane ve yo?un bak?m güvenlik kültürünü temsil eden 13 farkl? ve anlaml? boyutu ba?arılı bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulamaktad?r.

Ölçek Bilgileri

Test Tipi: Uyarlama Ölçe?i

Format: 13 Alt Boyut ve 59 Madde

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Sa?lık Çal??anlar?

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Profesyonel sa?lık çal??anlar?)

Popülasyon Detaylar?: Ameliyathane ve Yo?un Bak?m birimlerinde görev yapan sa?lık personeli (hem?ire, doktor vb.).

Test Metodolojisi: 4'lü Likert Tipi Derecelendirme:

1=tamamen kat?lm?yorum

2=kat?lm?yorum

3=kat?l?yorum

4=tamamen kat?l?yorum

Anahtar Kelimeler

Sağlık Yönetimi, Güvenlik Algısı, Yoğun Bakım Güvenliği, Ameliyathane Güvenliği, Kapsam Geçerliliği, Klinik Psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değil.

Yazışma Adresi: Yasemin ALTINBAŞ (yaseminaltinbas_27@hotmail.com)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Yasemin ALTINBAŞ ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Uyarlama Yılı: 2021

Orijinal makale Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dökümanı şu bağlantıdan indirilebilir: leiden-ameliyathane-ve-yogun-bakim-guvenligi-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Altınbaş, Y., Soyer Er, Ö. & Yavuz Van Giersbergen, M. (2021). Leiden Ameliyathane ve Yoğun Bakım Güvenliği Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 16(2), 189-197. doi:10.17517/ksutfd.793167.

Davis, L. (1992). Content Validity Determination: Theoretical and Practical Issues. *Journal of Nursing Education*, 31(9), 415-418.

Leiden Ameliyathane ve Yoğun Bakım Güvenliği Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte verilmemiştir.

Leiden Ameliyathane ve Yoğun Bakım Güvenliği Ölçeği, toplam 59 madde ve 13 alt boyuttan oluşmaktadır. Maddelerin tam içeriği ve puanlama detayları için yayımlanan referans makaleye (Altınbaş, Soyer Er & Yavuz Van Giersbergen, 2021) başvurulması gerekmektedir.